

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۲۴۰۰۵۴۶

معاييرها و ضوابط حاكم

بر عقود مسامحه‌ای از منظر فقه و حقوق

مؤلفان

مهدى ناصحى

دانشجوی دکتری فقه و مبانی حقوق اسلامی دانشگاه بین‌المللی مذاهب اسلامی

دکتر مرتضی چیت سازیان

استادیار دانشگاه شهید مطهری

میثم عباسی لاهروودی

دانشجوی دکتری فقه و حقوق جزا دانشگاه شهید مطهری

انتشارات چتر دانش

عنوان و نام پدیدآور	ناصحي، مهدى، ۱۳۷۵	سرشناسه
مولفان مهدى ناصحى، مرتضى چیتسازيان، میثم عباسى لاهرودى.	معيارها و ضوابط حاكم بر عقود مسامحه اى منظر فقه و حقوق /	
مشخصات نشر	تهران: چتر دانش ، ۱۴۰۲ .	
مشخصات ظاهرى	۱۴۷ ص.	
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۶۱۷-۷	
وضعیت فهرست نویسی	فیبا	
یادداشت	کتابنامه: ص. ۱۳۳ - ۱۴۷	
موضوع	عقود و ایقاعات (فقه) : Contracts (Islamic law)	
عقود و ایقاعات (فقه) -- ایران	عقود و ایقاعات (فقه) -- ایران	
Contracts (Islamic law) -- Iran	Contracts (Islamic law) -- Iran	
شناخته افزوode	چیتسازيان، مرتضى، ۱۳۴۱	
شناخته افزوode	Abbasی لاهرودى، میثم - ۱۳۷۵	
رده بندی کنگره	BD11	
رده بندی دیوبنی	۲۹۷/۳۷۲	
شماره کتابشناسی ملی	۹۲۶۶۸۸۶	
اطلاعات رکورد کتابشناسی	فیبا	

نام کتاب	معيارها و ضوابط حاكم بر عقود مسامحه اى منظر فقه و حقوق
ناشر	چتر دانش
مولفان	مهدى ناصحى- دکتر مرتضى چیتسازيان- میثم عباسى لاهرودى
نوبت و سال جاپ	اول - ۱۴۰۲
شمارگان	۱۰۰
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۶۱۷-۷
قیمت	۹۵۰۰ تومان

فروشگاه مرکزی: تهران، میدان انقلاب، خمنیری جاوید(اردبیهشت شمالی)، پلاک ۸۸

تلفن مرکز پخش: ۶۶۴۰۲۳۵۳ - تلفن فروشگاه کتاب: ۶۶۴۹۱۳۲۷

پست الکترونیک: nashr.chatr@gmail.com

کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

سخن فاشر

رشته‌ی حقوق با تمام شاخه‌ها و گرایش‌هایش، به منزله‌ی یکی از پر طرف‌دار ترین رشته‌های دانشگاهی کشور، تعداد فراوانی از دانشجویان علوم انسانی را به‌خود جلب کرده است؛ دانشجویانی که پس از تحصیل، وارد عرصه‌ی خدمت شده و در مناصب و جایگاه‌های گوناگون به ایفای وظیفه مشغول می‌شوند.

منابعی که در دانشکده‌های حقوق، مبنای کار قرار گرفته و تحصیل دانشجویان بر مدار آن‌ها قرار دارد، در واقع، مجموعه‌ی کتب و جزوای هستند که طی سالیان متتمدی چنان‌که باید تغییر نیافته و خود را با تحولات و نیازهای زمانه هماهنگ نکرده‌اند.

این، در حالی است که نیاز مبرم دانش‌پژوهان به مجموعه‌های پربار و سودمند، امری انکارناپذیر است. به‌این‌ترتیب، ضرورت تدوین کتب غنی و ارزشمند برای رفع نیازهای علمی دانشجویان رشته‌ی حقوق و نیز رشته‌های متأثر از آن، باید بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد؛ کتاب‌هایی که روزآمدی محتوای آن‌ها از یک سو و تناسب آن‌ها با نیاز دانش‌پژوهان از سوی دیگر، مورد توجه و لحاظ ناشر و نویسنده، قرار گرفته باشد.

مؤسسه‌ی آموزش عالی آزاد چتردانش، در مقام مؤسسه‌ای پیشگام در امر نشر کتب آموزشی روزآمد و غنی، توانسته است گام‌های مؤثری در همراهی با دانشجویان رشته‌ی حقوق بردارد. این مؤسسه افتخار دارد که با بهره‌مندی از تجربیات فراوان خود و با رصد دقیق نیازهای علمی دانشجویان، به تولید آثاری همت گمارد که مهم‌ترین دستاوردهای آن‌ها، تسهیل آموزش و تسریع یادگیری پژوهندگان باشد. انتشارات چتر دانش امیدوار است با ارائه خدمات درخشنان، شایستگی‌های خود را در این حوزه‌ی علمی بیش از پیش به منصه‌ی ظهور برساند.

فرزاد دانشور

مدیر مسئول انتشارات چتر دانش

فهرست

۱.....	مقدمه
۱۳	بخش نخست: کلیات و مفاهیم
۱۵.....	فصل اول: تعریف ضابطه و معیار
۱۵.....	مبحث اول: تعریف لغوی ضابطه و معیار
۱۵.....	گفتار اول: تعریف لغوی ضابطه
۱۶.....	گفتار دوم: تعریف لغوی معیار
۱۷.....	مبحث دوم: تعریف اصطلاحی ضابطه و معیار
۱۷.....	گفتار اول: تعریف اصطلاحی ضابطه
۱۸.....	گفتار دوم: تعریف اصطلاحی معیار
۱۹.....	فصل دوم: تعریف عقد
۱۹.....	مبحث اول: تعریف لغوی عقد
۲۰.....	گفتار اول: عقد در اصطلاح فقهای امامیه
۲۰.....	گفتار دوم: عقد در اصطلاح فقهای اهل سنت
۲۲.....	گفتار سوم: عقد در اصطلاح حقوق دانان
۲۳.....	گفتار چهارم: عقد در اصطلاح قانون مدنی
۲۵.....	فصل سوم: تعریف مسامحة
۲۵.....	مبحث اول: تعریف لغوی مسامحة
۲۶.....	مبحث دوم: تعریف اصطلاحی مسامحة
۲۶.....	گفتار اول: مسامحة در اصطلاح فقهی
۲۷.....	گفتار دوم: مسامحة در اصطلاح حقوقی
۲۸.....	گفتار سوم: تأثیر معنای لغوی و اصطلاحی مسامحة در تسمیه این عقود
۲۹.....	فصل چهارم: تعریف مغابنه
۲۹.....	مبحث اول: تعریف لغوی مغابنه
۳۰.....	مبحث دوم: تعریف اصطلاحی مغابنه

۳۰	گفتار اول: تعریف اصطلاحی غبن و مغابنه در فقه امامیه
۳۱	گفتار دوم: تعریف اصطلاحی غبن و مغابنه در فقه اهل سنت
۳۲	گفتار سوم: تعریف اصطلاحی غبن و مغابنه در حقوق
۳۳	گفتار چهارم: تعریف اصطلاحی غبن و مغابنه در قانون مدنی

بخش دوم: جایگاه عقود مسامحه‌ای و ضوابط و معیارهای حاکم بر آن .. ۳۵

۳۷	فصل اول: اقسام عقود
۳۸	مبحث اول: عقد از جهت تأثیر وجود و عدم وجود شروط اساسی
۳۸	گفتار اول: عقد صحیح
۳۸	گفتار دوم: عقد باطل
۴۲	مبحث دوم: عقد از نظر کیفیت انحلال
۴۲	گفتار اول: عقد لازم
۴۴	گفتار دوم: عقد جائز
۴۵	مبحث سوم: عقد از نظر کیفیت انشاء
۴۵	گفتار اول: عقد منجز
۴۶	گفتار دوم: عقد معلق
۴۶	مبحث چهارم: عقد از نظر وجود یا عدم وجود شرط
۴۶	گفتار اول: عقد مطلق
۴۷	گفتار دوم: عقد مشروط
۴۷	مبحث پنجم: عقد از نظر وحدت و یا تعدد مورد معامله
۴۷	گفتار اول: عقد معاوضی
۴۸	گفتار دوم: عقد غیر معاوضی
۴۹	مبحث ششم: عقد از نظر انگیزه و هدف انعقاد
۵۰	گفتار اول: عقود مغابنه‌ای
۵۱	گفتار دوم: عقود مسامحه‌ای